

SZÓBELI ERŐSZAK DEFINÍCIÓ

Ez a kiadvány az intim partnerkapcsolatban elkövetett szóbeli erőszakkal foglalkozik.

Gyakran, amikor az erőszakra gondolunk, a fizikai erőszak jut csak eszünkbe. A szóbeli erőszak esetében az elkövető nem ütésekkel félemlíti meg a partnerét, hanem szavakkal alázza meg, rombolja le önértékelését, manipulálja, zavarja össze, kényszeríti, és így hajtja őt uralma alá.

Szemben a vitával, ahol mindkét fél szabadon kifejti véleményét, és egyenlő mértékben törekszik a másik fél álláspontjának megismerésére, a szóbeli erőszak folyamán a bántalmazót nem érdekli a másik véleménye, csak a saját fölénye érvényesítése. A vitában közeledhet a felek álláspontja, vagy ha ez nem történik meg, akkor sem lehet előre tudni, kinek az akarata fog érvényesülni. A szóbeli erőszak esetén a bántalmazó nemcsak hogy ragaszkodik a saját igazához, de leggyakrabban még a vita tárgya is elvész, és már csak a hatalom fenntartása és a másik megalázása, illetve összezavarása a cél.

Mint a partnerkapcsolati és egyéb erőszak esetében általában, itt is az egyik fél uralkodik a másikon, tehát nem arról van szó, hogy a felek kölcsönösen bántják egymást. Gyakran eleve fölérendelt helyzetben van az elkövető: férfi-nő kapcsolatban a férfi, szülő-gyermek kapcsolatban a szülő, főnök-beosztott kapcsolatban a főnök szokott erőszakos lenni.

AZ ERŐSZAK CÉLJA

Minden erőszaknak, így a szóbeli erőszaknak is, az a célja, hogy az elkövető megszerezze, illetve fenntartsa a másik ember feletti hatalmát, vagy megtorolja annak elvesztését. A szóbeli erőszakot alkalmazó férfiak nem tekintik egyenlő félnek a partnerüket, és a céljuk nem valami konfliktus rendezése, vagy közös álláspont kialakítása, hanem a nő feletti uralom.

A SZÓBELI ERŐSZAK HATÁSA AZ ÁLDOZATRA

Az erőszak hatására az áldozatok összezavarodnak, esetleg behódnak az erőszakot alkalmazó félnek. Csökken a magabiztosságuk, elveszítik lelkesedésüket, állandó kétszenléti állapotban vannak, egyre inkább kételkednek önmagukban. Már abban sem bíznak, hogy képesek-e új kapcsolatokra, sőt akár attól is félnek, hogy megőrülnek.

A SZÓBELI ERŐSZAK FAJTÁI

Alább a szóbeli erőszak leggyakoribb fajtáit soroljuk fel, ami segíthet az Önt vagy szeretteit érő erőszak felismerésében.

Titkolózás

Minden kapcsolat feltételezi, hogy a partnerek megosztják gondolataikat, érzéseiket, élményeiket. Egy megrögzött bántalmazó akár hónapokig vagy évekig visszatartat minden a saját vagy a párja belső életére vonatkozó közlést, és csak olyan praktikus dolgokról beszél, mint hogy későn jön haza, vagy hogy kifogyott a WC-papír. Az erőszak elszenvetői ilyenkor általában úgy gondolják, hogy társuk hallgató, problémái vannak az érzelm kifejezéssel, szégyenlős, netán enyhén autista. Zavarodottságukat csak növeli, hogy ha ezzel szembesítik, társuk általában tagadja, hogy titkolózna.

– *Keveset tudok rólad, és nem beszélgetünk eleget.*

– *Mit akarsz, mit mondjak? Igenis szoktam veled beszélgetni.*

Ellenkezés

Sok bántalmazó egyik fő taktikája. Ezek a férfiak ellenfélnek tekintik a partnerüket, zavarja őket, ha barátnőjüknek vagy feleségüknek saját véleménye van, ezért válogatás nélkül ellenkeznek bármivel, amit mond. Ha éppen nincs más, akár egy kérdésbe is bele lehet kötni:

– *Túl sokáig tart, amíg átrendezik a színpadot.*

– *Tényleg? Észre se vettem.*

– *Nincs igazad.*

– *Úgy értem, nekem megfelelt.*

– *Fogalmad sincs, miről beszélsz.*

Leszólás

A bántalmazó folyamatosan megkérdőjelezi az áldozat észleléseit, érzéseit, gondolatait, azokat értéktelennek, pontatlannak, tévesnek állítja be. Például ilyeneket mond:

Túl érzékeny vagy.

Túl gyorsan vonsz le következtetéseket

Nem érted a viccet.

Túl komolyan veszed a dolgokat.

Érzélgős vagy.

Csak képzelődsz.

Viccnek álcázott szóbeli erőszak

A férfi olyan viccet mond, amely bántja partnerét. Ha az áldozat szóvá teszi ezt, akkor megkapja, hogy nincs humorérzéke. Például:

Mi mást lehet várni egy nőtől? Szóke a lelkem!

A fejedet is elveszítenéd, ha nem lenne a nyakadhoz növe.

Gyakran úgy álcázza az elkövető az erőszakot, hogy mond, vagy tesz valami bántót vagy összezavarót, majd felnevet, mintha csak viccelt volna.

A beszélgetés akadályozása és elterelése

Gyakori, hogy férfiak azzal térnek ki a felelősségre vonás, vagy egy számukra kellemetlen kérdés érdemi megvitatása elől, hogy belekapaszkodnak valami apró részletbe, és elterelik a beszélgetést a lényegről. Például:

– *Azt hiszem, százszor megbeszéltük, hogy a szombatot a gyerekekkel töltjük.*

– *Százszor? Szerintem csak egy-kétszer.*

– *Mire ment el negyvenezer forint?*

– *Most mit izgulsz? Eleget költhetsz, nem?*

Vádaskodás és hibáztatás

A bántalmazó saját csalódottságáért, dühéért, ingerültségéért vagy bizonytalanságáért a partnerét vádolja. Például:

– *Édesem, ma nagyon fáradt vagyok.*

– *Ha én nem kellek neked, áruld el, ki kell.*

Gyakran, mint ebben a példában is, a bántalmazó rosszsággal és a kapcsolat alapegységének megszegésével vádolja a partnerét.

Ítélezés és kritizálás

A szóbeli erőszak eddig felsorolt legtöbb fajtáinak is van ítélező felhangja, de önmagában is jelentkezik az erőszaknak ez a formája. Ezek a megnyilvánulások nem valami konkrét cselekedetet kritizálnak, amellyel a bántalmazónak baja van, hanem a cselekedet helyett a személyt minősítik:

Neked soha semmi nem elég.

Te nem vagy normális.

Ostoba vagy.

Ugyanebbe a kategóriába tartozik, ha mások előtt szidják Önt:

A saját árnyékától is fél.

Valahányszor elmegy vásárolni, mindig itthon felejtí a pénztárcáját.

Bagatellizálás

A bagatellizálás arra vonatkozik, amikor a férfi a nőnek valamilyen képességét vagy teljesítményét kicsinyli: *Valójában nem is téged vettek fel erre a munkahelyre, mert a barátaiddal irattad meg a motivációs leveledet.*

Elfelejtés

Mindenkivel megesik, hogy elfelejt valamit. Ha azonban valaki következetesen elfelejt azokat az eseteket, amikor a másikat megbántotta, az szóbeli erőszak. Például erőszak az az eset, amikor az áldozat kissé összeszedi magát az ordítózás vagy megalázás után, szóvá teszi azt, amire a férfi így válaszol:

Fogalmam sincs miről beszélsz. Én ezt nem hallgatom tovább.

A SZÓBELI ERŐSZAK TOVÁBBI FAJTÁI

Szóbeli erőszak továbbá, ha partnere fenyegeti (*Ha nem csinálod azt, amit én akarok..., akkor...*), parancsolgat (*Ezt azonnal tüntesd el innen!*).

SZÓBELI ERŐSZAK TESZT

Könnyű lehet felismerni a szóbeli erőszakot, ha nyílt szitkozódás, fenyegetés vagy parancsolgatás formáját ölti. Azonban vannak olyan formái, amelyeket elnéz a társadalom, és ezért senki sem tekinti őket erőszaknak. Az alábbi ellenőrző lista segíthet annak eldöntésében, hogy Ön ellen alkalmaznak-e szóbeli erőszakot.

- Hetente többször idegesnek vagy mérgesnek tűnik a partnere. Amikor megkérdi, mi a baj, tagadja, vagy azt mondja, Ön az oka az idegességének.
- Ha valami bántja, sosem sikerül megbeszélni a problémát. Ön vagy azt a választ kapja, hogy megint veszekedni akar, vagy a partnere nem érti, miről van szó.

- Gyakran érzi magát frusztráltnak, amiért nem tudja értésére adni a partnerének, mit is szeretne tőle.
- Feldúltnak érzi magát. Nem a konkrét kérdések miatt (pl. hogy mennyi időt töltsenek együtt), hanem a kommunikációs problémák miatt: hogy mit mond ő, és hogy ő mit hall meg abból, amit Ön mond.
- Össze van zavarodva: „Nem értem, mi bajom. Nem kéne rosszul éreznem magam.”
- Úgy tűnik, mintha a partnere majdnem mindenben ellentétes véleményen lenne, és ezt nem úgy vezeti be, hogy „szerintem”, hanem olyan, mintha neki mindig igaza lenne, Önnek pedig sosem.
- Nem emlékszik olyan esetre, hogy azt mondta volna a partnerének: „Állj!”, vagy „Hagyd abba!”

Ha a fentiek közül kettő vagy több igaz Önre, Ön valószínűleg szóbeli erőszak áldozata. Ebben az esetben fontos tudnia, hogy sok szóban bántalmazó férfi idővel verni is kezdi partnerét. De a szóbeli erőszak önmagában is káros: aláássa az Ön önbizalmát, önállóságát, kezdeményező-készségét, magabiztosságát.

Ez a kiadvány nagyrészt a következő könyvön alapul: Patricia Evans *Szavakkal verve... Szóbeli erőszak a párkapcsolatokban*. Budapest, 2012, Háttér Kiadó – NANE Egyesület. A könyv beszerezhető a NANE Egyesület honlapján.

PATENT

Patriarchátust
Ellenzők Társasága

www.patent.org.hu

Kérjük, támogassa a bántalmazott nők és gyerekek jogsegélyszolgálatát!

Adószám: 18192249-1-42

Bankszámlaszám: 11600006 00000000 39996392
(ERSTE Bank)

Készült a Nyílt Társadalom Intézet Támogatásával 2013-ban

NŐK JOGA

•• sorozat ••

• A szóbeli erőszak

• PATENT

Patriarchátust
Ellenzők Társasága

www.nokjoga.hu

A nők elleni erőszak és diszkrimináció bármely formája ellen az áldozatot védelem illeti meg. Ez minden nő emberi joga.